

O Periodizare a Romantismului Romanesc

Romantismul se afirma limpede, in literatura romana, in preajma anului 1830 si domina miscarea literara pana aproximativ in al optulea deceniu al veacului trecut, cind, pune realismul, aceasta disputandu-se intaietatea in viata literara cu romantismul care, prin Eminescu indeosebi, prin Macedonski, in parte Dealvrancea, Vlahuta, Duiiu Zamfirescu (prin nuvele, romane de la inceput si, in parte, poezia sa), prin unii scriitori de la Contemporanul sau in descendenta Contemporanului (Paun-Pincio, Traian Demetrescu s.a.), continua a se mentine foarte puternic, prelungindu-se si in veacul XX. Perioada cuprinzind sfarsitul veacului XVIII-lea si primele decenii ale veacului urmator, perioada de tranzitie spre epoca moderna, e dominata de activitatea scolii ardelene, in Transilvania, de cea a poetilor Vacaresti, a lui Conachi, urmata de a lui Munteanu, Gh. Asachi, Iordachi si Dincu Golescu s.a. in Principate. Orientarea dominata in poezie, latura cea mai importanta a creatiei literare din epoca e clasica si neoclasică.

O conceptie noua si o sensibilitate diferita se resimt spre 1830, in miscarea literara, in poezie in primul rand, odata cu aparitia noilor generatii de scriitori, formati, cum se exprima Aleco Russo, "in larma ideilor noi".

Orientarea clasica, deocamdata, nu e inlaturata. Ea se mentine pana tarziu – spre 1848 si, pe unele sectiuni, si dupa aceea – prin scriitori mai virstnici (Conachi, Iancu Vacarescu, V. Pogor, Mumuleanu, Asachi s.a.) care continua sa scrie si care ramin, dincolo de unele foarte superficiale "contaminari" ale noului curent, fideli structurii si formatiei lor esentiale. Chiar scriitorii tineri, reprezentind noul "val" – un Heleade Radulescu, Gh. Alexandrescu, Boltineanu – oscileaza scriind deopotriwa opere clasice si romantice. Contribuie la asta traditia culturii noastre, precum si dezideratele istorice ale culturii rominesti. Traditiile umaniste, interesul pentru istoria si cultura latina sunt foarte vii la intelectualii romani, incepand de la cronicari, intre ei mai culturali ca Miron Costin, stolnicul Constantin Cantacuzino, Nicolaie Milescu, ori Dimitrie Cantemir, preocupati a dovedi a dovedi obirsia romana a poporului roman, continuati, in epoca premergatoare curentului romantic, de scoala ardeleana si de elevi ai acesteia, deveniti mari dascalii, cititori cu mare influenta asupra miscarii de trezire a constiintei sociale si nationale, in primele decenii ala veacului trecut: Gh. Lazar, Ion Heleade Radulescu s.a. educatia pe care o dadeau acesti mari dascalii si pe care au imprimat-o, pentru multe decenii, invatamintului romanesc fondat de ei, urma sa formeze o inalta constiinta civica, demna de traditia stabunilor romani si de urmasii acestora, voievozii eroi, care au luptat de-a lungul secolelor, sa apere demnitatea si siberitatea tarii. Aceste tradisii pentru cultura si istoria si cultura latina i se adauga faptul ca timp de mai bine de un secol, in epoca domniilor fanariote, cultura oficiala la curtea domnilor era din Principate si in randurile boierimii era a fost cultura greaca, intretinuta si stimulata de academiile grecesti din Bucuresti si Iasi, cele mai inalte institutii de invatamint din sud-estul Europei. La Colegiul Sf. Sava, precum si la Academia Mihaileana, cele mai importante scoli din tarile romane, in epoca Regulamentului Organic, traditia limbii si a culturii latine, a interesului pentru cultura greceasca, pentru limba si literatura clasica franceza se mentine in ansamblul national a invatamintului. Orientarea, in ce priveste predarea literaturii, era net neclasica. in literatura srbunilor romani, ca si cea a Eladei, ca si in clasicismul

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

francez, ei puteau gasi exemple stimulative, de pozitie critica fata de randurile si moravurile contemporane, la fel ca in romantismul contestat. Dealtfel, noua directie in miscarea literara e preocupata nu de a rasturna niste dogme teoretice – precum la romanticii francezi, depilda – proclamind libertatea de creatie, desi astfel de tendinte n-au lipsit si asupra lor. Nazuinsa principala a romancierilor romani, in epoca pre- si pasoptista, e de a crea o literatura originala, romaneasca, expresie a vietii poporului roman, cu obiceiurile si cu traditiile acestuia, cu aspiratiile sale vitale spre unitatea si independenta nationala, spre progres si civilizatie. Aceste aspiratii sunt vizibile in Principate, in ultima perioada adomniilor fanariote, cind, sub presiunea tendintelor care se manifesta tot mai larg in opinia publica, se infiinteaza, sub conducera lui Asachi si a lui Gh. Lazar, primele scoli mai inalte romanesti, au loc primele reprezentari teatrale in limba romana. Evenimente, cu larg ecou in epoca, au un puternic rol stimulator in actiunea de emancipare nationala si sociala care rabufneste exploziv, la 1821, ducand la inlaturarea regimului fanariot si la reintronarea domniilor pamintene si care continua, dupa o scurta perioada de citiva ani, de relativ acalmie, intensificindu-se indeosebi dupa 1843, odata cu plecarea trupelor straine si reintroducerea administratiei rominesti intrerupta timp de sase ani, in timpul si dupa razbuiul ruso-turc. in acest timp se pune bazele presei in limba romana si, dupa 1833, odata cu infiintarea Societatii Filarmonice si, in cadrul ei, a conservatorului, a miscarii teatrale romanesti, care, dupa 1834, cunoaste, in Tara Romaneasca mai ales, o scurta perioada de insufletire invioratoare ce se continua dupa 1840 in Moldova, cind directia teatrului este incredintata triumviratului Alexandri, Kogalniceanu si Negruzzi.

Spre 1830 romantismul se afirma deschis in literatura romana din Principate. El e marcat de elegii, in nota lamartiniana, scrise de Crilova (inserare), Grigore Alexandrescu (Adio la Tirgoviste, Meditatie), Heliade Radulescu (Dragele mele umbre, O noapte pe ruinile Tirgovistei), de meditatii influentate de Young (Bolliac), ori Volney (Crilova, Alexandrescu, Heliade). Se manifesta interes pentru Lamartine, ale carui Meditatii poetice sunt traduse si publicate in volum de Heliade la 1830 si, sporadic, de Gh. Alexandrescu si care influenteaza poezia tinara romaneasca din aceasta perioada. tentatia naturii, descrisa somptuos, melancolica grava si solemna, cu versul muzical defasurat larg, in cadenta de orga, toate lamartiniene, au o mare atractie pentru tineriim romani, dar ei se elibereaza de aceasta influentape masura ce se maturizeaza ca cetateni si ca artisti. Spre 1835 necesitatea orientarii miscarii literare in directia marilor idealuride libertate si unitate nationala incepe de fi rostita ca un deziderat fundamental. in prefata unei traduceri Treizeci de ani sau viata unui jucator de carti, C.Negruzzi exprima dorinta de a vedea reprezentete pe scenele tarii, in locul lui Polcinel si Arlechin, "virtutile si eroicecele fapte ale stefanilor si Alexandrilor". Ideea, reluata de Dacia literara, este integrata unui program mai larg urmarind coordonarea miscarii literare de pe intreg teritoriul vechii Dacii, crearea unei literaturi cu adevarat originale, inspirate din traditiile istoriei eroice a natiunii, din obiceiurile acesteia, din frumusetile naturii ale tarii. inteleasac literatura in acest spirit, traducerile si imitatiile, tot ce nu aveu legatura cu viasa spiritului roman, erau repudiate, ca "ucigatoare a gustului original". Realizarea unitatii nationale prin cultur, prefigurand unitatea politica, era o nazuinta fundamentala, exprimata in titlul revistei si, raspicat, in articolul-program. Programa revistei, pe care-l putem considera primul manifestant romantic romanesc este reafirmat de aproape toate revistele literare importante din epoca: Romania viitoare, Junimea

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

romana, Romania literara, revista romana. Meditatie romantica, cu poza poetului melancolic si pesimist, influentata de Lamartine, afiseata cu ostentatie, devine, la un Grigore Alexandrescu, in poezia Anul 1840, sau la D Bolintianu, meditatie patriotica si umanitara, preocupata de soarta natiunii si omenirii.

"A lumii temelie se misca, se clatineste,
Vechile-i institutii se sterg, s-au ruginit;
Un duh fierbinte in lume, si omul ce gandeste
Alerga catre tine, caci vremea a sosit !"

scrie Grigore Alexandrescu. Evocarea vestigiilor istorice, a ruinelor, influentata in chip vadit de Volney, cu concluzii pesimiste descurajate in faza incipienta a poeziei lui Alexandrescu (poezia Adio la Tirgoviste) devin, dupa 1840, prilej de apoteozarea traditiilor istorice ale natiunii, de incredere in viitorul acesteea. intr-un mod similar evolueaza si alti poeti contemporani – Heliade Radulescu, Cezar Bolliac, ceva mai tirziu Andrei Mureseanu, V. Alexandri (incepe prin a scrie poezii in traditie neoclasica si lamartiniana, in limba franceza, dar se orienteaza deodata spre folclor si spre poezia de inspiratie folclorica, care-l si impune ca poet), D. Boltianu etc. Cezar Bolliac, de pilda, isi face debutul cu volumul de Meditatii (1835), poezii de inspiratie sumbra, in spiritul Noptilor lui Young, de care poetul roman e in mod evident influentat, dar se afirma, in perioada urmatoare, ca un poet mesianic, prin excelenta nationasa si sociala. El afirma ca literatura trebuie sa contribuie la inaintarea civilizatiei, la unificarea limbii literare, "sfarsita de atitea dialecte", si la realizarea unitatii culturale a romanilor.

Literatura romana se dezvolta, dupa 1830, sub atari auspicii precumpanitor romantice. sunt cultivate cu deosebire, in poezia, elegia si meditatie sociala si politica, balada si legenda istorica, ori inspirata din traditii si credinte populare, iar mai tirziu, poemul epico-liric de mari dimensiuni, tendinta spre epopee; in proza, nuvela istorica, sau de moravuri, jurnalul de calatorie, toate colorate romantic. De asemenea, dupa 1848 indeosebi, romanele de facultate lirico-sentimentala ori in traditii si credinte populare. Evocarea istoriei nationale in aspectele ei eroice si cu semnificatii pilduitoare pentru contemporaneitatea scriitorilor, animata de idealul unirii si a libertatii, este, la fel, o tendinta generala. Apar reviste pentru publicarea de studii si documente istorice, se tiparesc pentru prima data operele marilor cronicari, importanta traditiilor istorice in problema miscarii literare, pentru educatia obsteasca, in sens patriotic si cetatenesc, e revelata peste tot, cu patos romantic.

Adevarata poezie, preciza Bolliac, "nu este aceea in care misuie scspiritele necurate de p-aia lume", ci "aceea care vorbeste inimei, iar nu fanteziei numai". Ea trebuie sa evite "fantasmele ingrozitoare", sa reflecte "armoniile firesti" si "armoniile morale", sa contribuie la educarea si inaltarea omului.

Tentativele clasice, foarte puternice, nu duc la conflicte ireductibile, ci coexista cu directia dominata romantica, multi scriitori, dintre ei mai reprezentativi, oscilind toto timpul si afirmindu-se deopotriva

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

prin opere aparținând ambelor curente. Alexandrescu, de pilda, scrie meditații intime și patriotice, de esență romantică, fabule, epistole și satire în tradiție clasică; Negruzzi este autorul unor nuvele romantice ca și al unui ciclu de Scrisori (Negru pe alb) de factură clasică; Bolintianu, poetul Legendelor istorice, al Florilor Bosforului, al amplului poem byronică Canrad etc., toate de structură romantică, a scris, de asemenea, Macedonele, un fel de pastorale neoclasică.

Scriitorii străini care circula mai frecvent, care sunt traduși și exercită influență asupra mișcării literare românești din epoca aparțin dezvoltării zonei romantice (Lamartine, Hugo, Byron, Lamennais, Puskin, Béranger etc.), ca și celei clasice (Molière, Voltaire, La Fontaine s.a).

Perioada post-pasoptistă este marcată, în fază incipientă – până aproximativ după Unirea Principatelor – de fenomene asemănătoare, datorită în primul rând unora dintre scriitorii reprezentativi ai perioadei anterioare anterioare